

Nr 256

Av herr Hæggbloom, i anledning av Kungl. Maj:ts framställning om anslag till främjande av forskning på jordbrukets område, m. m.

Tillsammans med några andra riksdagsledamöter har jag varit med om att väcka en motion avsedd att till nästa riksdag tvinga fram ett avgörande i fråga om den betydelsefulla frågan om rimligt anslag till Weibullsholms växtförädlingsanstalt. Att jordbruksdepartementet i år inte kunnat komma till någon lösning eller föreslagit ens den minsta förändring är beklagligt. Det kan befaras att resultatet av den år 1951 av riksdagen begärda utredningen, som avslutades år 1955, blir liggande utan beaktande på samma sätt som skett med den tidigare utredningen av år 1932. Både den tidigare och den senaste utredningen har det gemensamt, att de visat det berättigade i anslaget till Weibullsholm och förslagit en förmånligare proportion för anslaget till denna anstalt i förhållande till anslaget till Sveriges utsädesförening i Svalöv. Det förefaller som om oöverbanneliga krafter hade förmåga att år efter år motsätta sig ett sådant arrangemang eller t. o. m. minsta steg i sådan riktning.

I år borde jordbruksministern haft särskild anledning att beakta disproportionen mellan dessa anslag. En i IX huvudtiteln redovisad utredning visar, att om ett system med licensavgifter varit genomfört skulle per år för de av institutionen i Svalöv framställda sorterna influtit 890 000 kronor och för de vid Weibullsholm framställda sorterna 525 000 kronor. De föreslagna statsanslagen fördelar sig för budgetåret 1958/59 med 1 400 000 kronor till Sveriges utsädesförening i Svalöv och med 210 000 kronor till Weibullsholms växtförädlingsanstalt.

Mot ett system med licensavgifter har tyvärr rests motstånd såväl från jordbrukets organisationer som från de båda här omnämnda växtförädlingsanstalterna. Jordbrukets organisationer menar, att ett sådant system skulle innebära, att de utsädesköpande jordbrukarna själva får betala vad som nu bekostas med statsbidrag, och detta vore dålig affär för jordbruket. Växtförädlingsanstalterna tycks också mena, att statsbidragsvägen är den bekvämaste, varvid dock Weibullsholm torde ha förutsatt att dess anslag höjes enligt växtförädlingsutredningens förslag.

Jag finner detta ståndpunktstagande kortsynt, och det finns anledning att hålla jordbruksdepartementet räkning för att det inte definitivt avfört tanken på licensavgiftssystem. Just nuvarande statsfinansiella läge visar, att, om statens resurser inte räcker till skäligt stöd åt den förädlingsverksamhet som bedrivs vid våra båda största växtförädlingsanstalter, licensavgiftsmedel vore välbehövligen för att komplettera statens otillräckliga resurser.

Det motionsledes begärda nya förslaget avser budgetåret 1959/60 och

inte nästa budgetår. Hur nödvändigt det likväl måste anses vara, att inte pågående växtförädlingsarbete får sacka efter, framgår av att Sveriges utsädesförening trots tvånget till sparsamhet föreslås få sitt anslag höjt med 225 000 kronor. Säkert är detta välbehövligt. För att de växtförädlingsanstalterna göras en myckenhet manuellt arbete med sådd och skörd av försöken, analyser, beräkningar m. m. Kostnaderna härför har kraftigt stigit på grund av höjda timlöner, och dessa förhållanden har ofta anförts som motiv för tilläggsanslag till svalövsinstitutionen. Där icke de ökade omkostnaderna kan täckas, måste hela verksamheten begränsas, även om vetenskapsmännens arbetskraft finns tillgänglig. Därav inses att det blir proportionsvis samma olycka om verksamheten vid Weibullsholm begränsas av brist på medel som om samma sak skulle inträffa på Svalöv på grund av att inte statsanslagen höjdes.

Jag anser därför, att jordbruksministern haft anledning att av de belopp, som han disponerat för anslagshöjning, använda en del för anslagshöjning till Weibullsholm. Närmast tänker jag då på att höjningen av anslaget till främjande av forskning på jordbrukets område med 150 000 kronor kunnat få stå tillbaka för höjning av anslaget till Weibullsholm. Jag hyser den uppfattningen att dessa medel bättre kommit det svenska jordbruket till godo, om de använts på det sättet. Anslaget till forskning har båda föregående budgetår höjts med 200 000 kronor, vilket väl får anses ha varit en mycket välvillig takt. Avsevärda belopp har dessutom från företags och firmors sida ställts till jordbruksforskningens förfogande, vilket enligt min uppfattning inte varit särskilt tilltalande men likväl får beaktas som ett faktum. Av genomgång av äldre fördelningslistor för anslagen från jordbrukets forskningsråd har jag fått den uppfattningen, att de forskningsuppgifter som erhållit stöd inte för jordbruket varit av den angelägenhetsgrad som växtförädlingens nuvarande betydelsefulla problem i fråga om resistentförädling, skördemognad och andra krav som aktualiserats av de nya skördemetoderna. Jag anser därför att en bättre användning av disponibla medel skett om anslaget till främjande av forskning bibehållits oförändrat och anslaget till Weibullsholm i stället höjts.

Jag hemställer därför,

att riksdagen

1. till Främjande av forskning på jordbrukets område m. m. för budgetåret 1958/59 anvisar ett reservationsanslag på 950 000 kronor,
2. till Bidrag till den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm för budgetåret 1958/59 anvisar ett anslag av 360 000 kronor.

Stockholm den 25 januari 1958

Einar Hæggholm